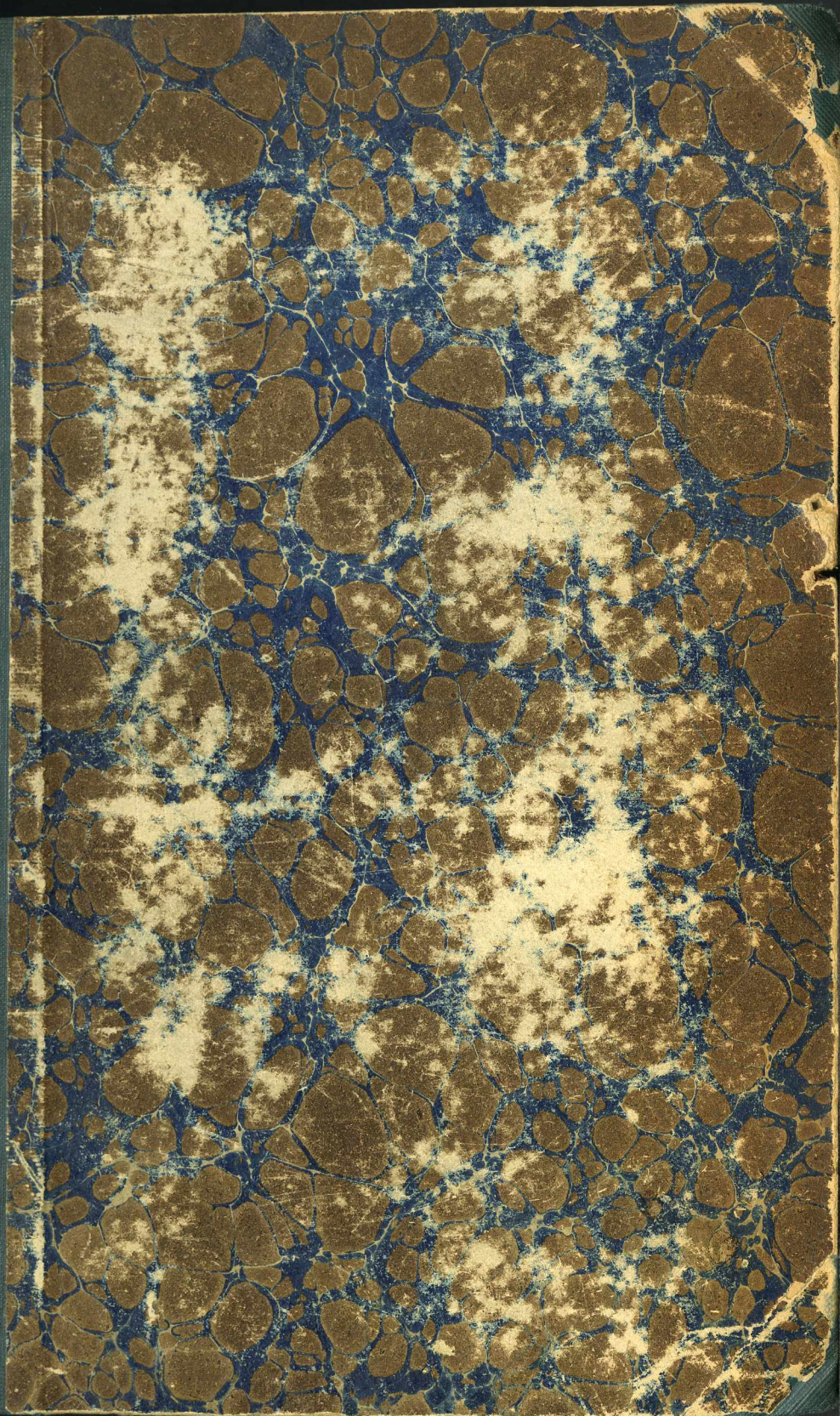

Politikai
röpiratok.

125.

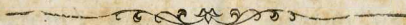
125
1093

A

„KIRÁLY-HELMECI VÁLASZTÓ-KERÜLET“

KÖZÖNSÉGÉHEZ.

B. Sennyey Pál.

13.

1878.

Nyomatott Sárospatakon.

DE BALLACI GÉZA.

KÖZÖNSÉGEN.

1878. évi. 1. sz. 1. kötet.

1878.

A király-helmeci választó-kerület közönségéhez.

Tisztelt választók!

Azon díszes képviselői állásról, melylyel Önök, előttem felejthetetlen becsű bizalma felruházott, lemondani kénytelenítettvén: szívem sugallatából fakadó kötelességemnek tartom, hogy Önöknek, meg nem szűnő hálámat fejezzem ki azon buzgó és lelkes támogatásért, bizalomért és sok alkalommal tanusított, engem minden viszony közt, sőt még a csüggedés perceiben is felemelőleg biztató ragaszkodásért, melylyel 6 év lefolyása alatt megajándékozni méltóztattak.

Az okokat, melyek engemet a lemondásra indítottak, kijelentettem azon búcsú-levéltben, melyet országgyűlési elbarátaimhoz intéztem; engedjék, tisztelt választók, hogy azokra itt is hivatkozva, méltányló helyeslésüket utólag is kikérjem.

És midőn ezennel egy, talán rövid időre, családi magányomba visszavonulok, s Önöknek és magamnak tevékenységem és törekvéseim felől számot adok, nem zárkozhatom el annak beismerése elől, hogy tekintve hazánk ügyeinek állapotát, az eredmények sem Önöket, sem engemet ki nem elégíthetnek. Soknak kellene megváltozni és javulni, sőt még ott is, hol a javulás némi jelenségei mutatkoznak; sokkal hatásosbnak kellene lenni a haladásnak, hogy bár mérsékelt, de jogosult kíváncalminkat kielégítve lássuk.

De ha ezen nem épen kecsegtető vallomásra kötelezve érzem is magamat, mégis másrésről törhetetlen hittel ragaszkodom azon meggyőződésemmhez, hogy azon elvek, melyeket 1875-iki január 26-iki országgyűlési beszédemben kifejtteni bátor voltam, s melyeket Önök, tiszteltelt választóim, később, a „zempléni 12 pont“ szövegezése mellett, elfogadásuk által sanctionálni méltóztattak, — hogy ezen elvek következetes s rendszeres életbeléptetése fogja közügyeink bajainak orvoslását biztosítani.

Ma is hiszem és vallom, mint mindig, hogy a dicső fejedelmünk és a Felséges uralkodó ház jogara alatt egyesített osztrák országokkal és tartományokkal való törvényes közjogi kapcsolatnak fentartása — alkotmányos jogainknak és anyagi érdekeinknek megvédése mellett — az azokkal való egyetértés és testvéri viszony képezi nemzeti függetlenségünk s magyar állami létünk főbb biztosítékát.

Ma is, mint elébb, ragaszkodom országunk alkotmányos intézményeinek azon formájához, mely a kormány alkotmányos felelősségében és a törvényhozás parlamentaris jogkörében találja kifejezését; de époly szilárdúl megvagyok győződve, hogy ezen alkotmányos és parlamentaris intézmények, hogy működésük hasznosabb és egészségesb alapra fektetve legyenek, a törvényhozás mindkét házának, tehát a képviselő-háznak is reformját szükségelik.

Megvagyok győződve, hogy közigazgatásunk gyökeres reformja, mely téren az eddigi kezdeményezések, szerény nézetem szerint, félszegeknek bizonyultak, elutasíthatlanul szükséges. Azért fektetek oly nagy súlyt a közigazgatás gyökeres és rendszeres javítására, mert meggyőződésemm, hogy azon erkölcsi hatás által, mely a közigazgatás szerves működésében rejlik, ez ország lakóit a szabadság valódi élvezetére, a rend és fegyelem tiszteletére neveljük és buzdítjuk; emeljük az európai civilisatio és pallérozódás színvonalára, jobban biztosítjuk az állam jövedelmi forrásait s

előmozdítjuk hazánk nemzeti jellegét és érdekeit. Oly benső életerő rejlik egy jó közigazgatás áldásaiban, kihatásában, a nemzetek és államok egészére és az egyesek munkásságára, gyarapodására és haladására, hogy nem átalom kimondani, hogy ha e téren előbbre volnánk, s bírnánk azon hatályos szervezettel, melyet az imént említék és az ezzel karöltve járó financialis erősödés tényezőivel, az Ausztriával most folyamatban levő egyezkedési tárgyalások szerencsésebben fordulhattak volna; s ha, ezt illetőleg, ma már majdnem egy bevégzett tény előtt állna, a jövő felé irányozzuk szeméinket, az esetre sem titkolhatom el hitemet, hogy e kiegyezés hátrányainak elviselésére s jövőre való elhárításában, ha valami, a jobb közigazgatás és annak lassú bár, de elmaradhatlan gyümölcsei képesíthetnének bennünket.

E közigazgatási reform a tisztviselők állami kinevezése által — mi, elismerem, ennek egyik igen fontos és lényeges, szerintem szükséges ágazatát képezi — még egymagában nincs kimerítve. Nézetem szerint e hon polgára, ki minden körülmény közt sok és súlyos terhet fog és kénytelen elviselni, jogosítva van követelni azt, hogy egyszerű geniuszához, szokásaihoz alkalmazott és viszonylag olcsó közigazgatásnak és igazságszolgáltatásnak örvendhessen; mert ha szívesen el is viseli a kormányzási és közigazgatási apparatus azon ágainak költségeit, melyek alkotmányunk szelleméből folyólag, annak lényeges attributumait képezik, de azt, hogy mi azokon túl egyszerűsítést és szűkebb mértékre való leszállítást megtűr, valóban leszállíttassék, megköveteli és teljes joggal követelheti.

És azért hiszem és vallom, hogy e nemzet áldozatkészségének nincs és nem szabad lennie, de igenis áldozatképességének van egy könnyen felismerhető határa, és hogy ennélfogva mindazoknak, kik ez ország ügyeit gondozzák, kötelességük e képességet kimélni, ápolni

és fejleszteni; hogy tehát állami működésünk minden ágazata és így védrendszerünk is, az állam biztonságának és hatalmi erejének mindenek felett álló követelményein túl, a nép körlátolt erejéhez mérten és annak gondos kimélése mellett, kell, hogy berendeztessék.

És megvagyok győződve végre, hogy e hazának lakosai, nemzetiség és valláskülönbség nélkül, egymásra és az egymás iránti szeretetre, egyetértésre és türelmességre vannak utalva, és hogy ezen érzelmeket egyedül a jogok és birtokok tisztelete és sérthetetlensége, valamint vallási téren az autonómiának az állam felügyelete mellett gyakorlott üdvös működése, törvény által biztosítva és kiterjesztve a katolikus egyház hiveire is — mozdíthatja elő; ekkor fogván valóban eléretni az 1848-ki törvényeknek magasztos célja, a vallásfelekezetek egyenjogúsága és viszonzossága, oltalmazva a lelkiismeret szabadsága által, mely a szellemi aspirációk legfőbbike.

Törekvéseim — megnyugvással mondhatom — jók voltak, nagyok és helyesek; nem részesültek kívánt támogatásban. Egyrésztől tulajdonítom ezt személyem gyengeségének és fogyatkozásainak, de másrészt annak, hogy az utolsó 3 év lefolyása alatt mindenekfelett uralkodott az Ausztriával való kiegyezés és a keleti válság nagy eseményei által előidézett aggodalmak, tünődések és tusák érzete.

Hogy e vitális érdekek a nagy veszélyek mellett, melyek bennünket környeznek, a belreformok iránt az érdekeltség és fogékonyság meggyengült, hogy ezek mellett az elvi álláspontok mintegy elmosódtak és háttérbe szorultak — az vajmi természetes.

De a mint hiszem, e nemzet jövőjét, úgy hiszem, hogy ez elveknek is megjön idejük és terük; ezeknek szolgálni, — ha Isten éltet s erőmet megadja — szolgálni, mint szerény, de buzgó közmunkás, törekedni fogok mindenha.

S most, a mivel kezdtem, hálával fejezem be e sorokat, s azon kéréssel, hogy engemet, kit az isteni gondviselés minden családi és polgári összeköttetés és emléknél fogva, e kies sziget jó és balsorsához kötött, ki Önök közt kívánom tölteni napjaim nagy részét s élvezni törekvéseim, fáradozásaim gyümölcseit; ki e megyének fia, mint e megyének tisztviselője kezdtem pályámat, és talán, ha a sors úgy hozza magával, mint Önök képviselője fogtam ezt befejezni — továbbá is becses emlékezetükben, szíves indulataikban megtartani méltóztassanak.

Bélyben, május 15-én, 1878.

B. Sennyey Pál.

DE BALLAGI GÉZA

